

Розвиток практики Верховного Суду у санкційних спорах. Проблема змагальності сторін

Володимир Ващенко,
Партнер VB PARTNERS, керівник практики Dispute Resolution

WHITE COLLAR CRIME | DISPUTE RESOLUTION

юридичний бутик зі спеціалізацією
в White-Collar Crime та Dispute Resolution.

Санкції мають переслідувати законну мету та мати належне обґрунтування

Мета - захист національних інтересів, національної безпеки, суверенітету і територіальної цілісності України, протидія терористичній діяльності...

Підстави - дії створюють реальні та/або потенційні загрози національним інтересам, національній безпеці, суверенітету і територіальній цілісності України...

Принципи - законності, прозорості, об'єктивності, відповідності меті та ефективності.

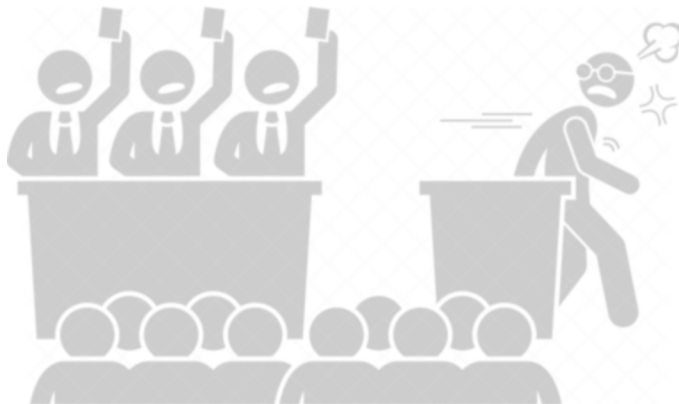

Легітимність мети та пропорційність втручання

Сукупність умов для втручання у права і свободи особи:

- ✓ згідно із законом
- ✓ має легітимну мету
- ✓ є необхідним у демократичному суспільстві
- ✓ є пропорційним законній меті

Рішення ЄСПЛ від 23.09.1982 р. у справі Спорронг і Л'юнгрот проти Швеції.

Тест санкцій на дотримання вимог ч. 2 ст. 2 КАС України

Чи прийнято рішення:

1. на підставі, у межах повноважень та у спосіб, визначені Конституцією та законами?
2. з використанням мети повноваження?
3. обґрунтовано, з урахуванням усіх обставин?
4. безсторонньо (неупереджено) ?
5. добросовісно?
6. розсудливо?
7. з дотриманням принципу рівності перед законом?
8. пропорційно, з дотриманням балансу між несприятливими наслідками і цілями?
9. з урахуванням права особи на участь у процесі прийняття рішення?
10. своєчасно, протягом розумного строку?

Судова практика Вищого адміністративного суду України

...Органи влади діють у межах повноважень, передбачених законами, а обмежувальні заходи прийняті державою з метою, зазначеною в міжнародно-правових документах, з дотриманням відповідності інтересів держави у сфері національної безпеки та ступеня втручання в основні права і свободи громадян.

Постанови у справах № 826/24573/15, № 800/198/17 тощо.

Судова практика Верховного Суду до 2020 року

...Права і свободи особи не є абсолютними.

...Здійснення може підлягати формальностям, умовам, обмеженням, що є необхідними в демократичному суспільстві в інтересах національної безпеки, територіальної цілісності та громадської безпеки.

...Можливість запровадження передбачена законом і має законну мету - необхідність негайного і ефективного реагування на загрози національній безпеці України.

Постанова Великої Палати у справі № 800/321/17.

Проблеми змагальності у санкційних справах

1. Відсутність інформації про ініціатора та причини = порушення принципу прозорості;
2. Принцип офіційного з'ясування обставин = учасники з боку держави не мають негативних наслідків, пов'язаних із невиконанням процесуальних обов'язків;
3. Пасивність РНБО;
4. Залучення третіми особами ініціаторів застосування санкцій – КМ України, СБУ, та через них інших міністерств, відомств, управлінь;
5. Надання учасниками з боку держави неналежних та недопустимих доказів. Використання документів із грифом «ДСК»;
6. Відсутність ефективного юридичного засобу відновлення прав.

Судова практика Верховного Суду 2020 року

...Підставами для застосування санкцій мають бути дійсні, наявні в об'єктивній дійсності факти, підтверджені доказами, які достовірно свідчать про вчинення таких дій, які створюють реальні та/або потенційні загрози національним інтересам....

...Санкції застосовуються виключно за наявності достатніх фактичних і правових підстав для цього.

...На порушення приписів ч. 2 ст. 77 КАС України відповідачем не доведено правомірності прийнятого рішення.

... Рішення не відповідає критеріям правомірності, визначеним ч. 2 ст. 2 КАС України.

Рішення у справах № 9901/215, 19, № 9901/259/19.

До Нових Зустрічей!

